

ΡΟΗ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗ

Άγιο Δωδεκαήμερο του σωτηρίου έτους 1995 και ο νεαρός Φοιτητής από την Ιερά Μητρόπολη Μαρωνείας και Κομοτηνής *«επιθυμίαν επεθύμησε»*, πέραν των άλλων προσκυνηματικών κατά τα προηγούμενα έτη επισκέψεών του στην θεοτοκούπολη Βασιλεύουσα και στο αείζωο και τηλαυγέστατο της Οικουμένης Φανάριο, να βιώσει το *«παράδοξο μυστήριο των ολίγων τε και ελαχίστων και εν ταυτώ αναρίθμητων»* Ρωμηών της του Κωσταντίνου Προκαθεζομένης ανά την Οικουμένη Πόλεως κατά την Πρωτοχρονιά εκείνου του έτους Κυρίου ανάμεσα σε μορφές από τα διαβάσματά του και σε εκείνες του ενεστώτος χρόνου σε ημέρες χαράς και ευφροσύνης τόσο στις αυλές του πολυμαρτυρικός καθηγιασμένου Φαναρίου όσο και ανά τας ρύμας και τας οδούς, στα σοκάκια και στα καλντερίμια της Πόλεως, η οποία καίτοι εξωτερικώς, αρχιτεκτονικά και πληθυσμιακά, χάνεται κατά την αδάμαστη ροή του πανδαμάτορος χρόνου, εντούτοις όμως εσωτερικώς παραμένει αναλλοίωτη στην ουσία και υπόσταση της για όλα εκείνα που είναι και συμβολίζει για τους Ορθοδόξους ή μάλλον τους Πανορθοδόξους και για το ημέτερο Γένος.

Ο προορισμός του Θράκα Φοιτητή, ισταμένου κατά την προπαραμονή της Πρωτοχρονιάς προ της εσφραγισμένης Πύλης των Πατριαρχείων, όπου νοερώς συντελείται η της μνήμης αναγωγή στην αγχόνη του Αγίου Πατριάρχου Γρηγορίου του Ε΄, είναι για την Ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης και αφού λαμβάνει την πατριαρχική ευλογία και ευχή γευόμενος την ευγένεια και αρχοντιά του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου στην Πατριαρχική Τράπεζα και όχι μόνο, αναχωρεί για το λιμάνι του Σίρκετζι ώστε το βαποράκι της γραμμής να τον μεταφέρει στην Χάλκη των Πριγκιποννήσων.

Μάταιος κόπος! Ισχυροί άνεμοι και πυκνή χιονόπτωση προκαλούν το απαγορευτικό του απόπλου των πλοίων και αναγκάζουν τον σαστισμένο εξ Ελλάδος Ρωμηό να επιστρέψει στο Φανάρι, όπου την λύση αμέσως δίνει ο τότε Πρωτοσυγκελεύων των Πατριαρχείων, μακαριστός Μητροπολίτης Τυάνων Φίλιππος, ο οποίος παρά την αυστηρότητά του έκρυπτε μια όλο αγάπη καρδιά, οπότε ο νεαρός Φοιτητής πατριαρχική εντολή φιλοξενείται στα Πατριαρχεία.

Μοναδική υπήρξε και ενεσφαγίσθη ανεξίτηλα σε καρδιά, ψυχή και νου ες αεί η όντως υπαρξιακών διαστάσεων για την μετέπειτα εν τω βίω και στα γράμματα περπατησιά του Ρωμηού εξ Ελλάδος Φοιτητού μυσταγωγία της μοναστηριακής *«έσω ζωής»* στις αυλές του Φαναρίου εν μέσω του Αγίου Δωδεκαημέρου, με την μελέτη των πολυτίμων Κωδίκων της Πατριαρχικής Αλληλογραφίας στο Πατριαρχικό Αρχαιοφυλακίο με τις ατελείωτες συζητήσεις με τον πάνυ γλυκύ από το χωρίο Γλυκύ της πολυμαρτυρικής Νήσου Ίμβρου Οικονόμο και Αρχαιοφύλακα των Πατριαρχείων αοίδιμο Νικόλαο Πετροπέλλη, η μετοχή στις ακολουθίες του Όρθρου και του Εσπερινού στον πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου του Τροπαιοφόρου και τα προσκυνήματα στην Αγία Σοφία, στην Μονή της Χώρας, στην Βλαχερνήτισσα και στην Μπαλουκλιώτισσα, στα Ρωμαίικα Κοιμητήρια του Μπαλουκλή και του Σισλί, όπου οι τάφοι των Ρωμηών αποτελούν την απτή και ορατή μαρτυρία μιάς άλλης Ρωμηοσύνης, η οποία ζει στην *«Χώρα των Ζώντων»*, καθώς και η εν γένει αναστροφή με τον Κολωνείας Γαβριήλ, τον Πέργης Ευάγγελο, τον Θεοδωρουπόλεως

Γερμανό, τον τότε Χαλκηδόνο Ιωακείμ (νυν Νικομηδείας), τον Γέροντα Δέρκων Κωνσταντίνο (νυν Νικαίας), τον Μύρων Χρυσόστομο, τον Μοσχονησίω Απόστολο (νυν Γέροντα Δέρκων), τον Φιλαδελφείας Μελίωνα και φυσικά με τον Σεβαστείας Δημήτριο (νυν Γέροντα Πριγκηποννήσων) και με τους λοιπούς ιεροφύλακες της Πατριαρχικής Αυλής, άπαντα τούτα και πλείστα όσα άλλα υπήρξαν ανοιχτό πανεπιστήμιο ή μάλλον Πανδιδακτήριον Ιστορίας και Θεολογίας, αναβαπτισμού στα νάματα του Γένους, της Πολίτικης Ρωμηοσύνης και της Φαναριώτικης παραδόσεως και μυσταγωγικής εμπειρίας.

Ακατάλυτη και ζώσα, αεί ζώσα μέσα στην ροή του πανδαμάτορα χρόνου όμως παραμένει η εμπειρία εκείνου του συννεφιασμένου και κρύου απογεύματος της παραμονής της Πρωτοχρονιάς στο ολόλευκα ενδεδυμένο από την χιόνα Φανάρι, όταν μιά κάποια πικρή γεύση μελαγχολίας είχε καταβάλει τον εκ Θράκης Φοιτητή επειδή κυρίαρχη ήταν η σιωπή μετά τον απογευματινό Εσπερινό στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου, επειδή έλειπε το άλας της ζωής, ήτοι οι παρουσίες και οι φωνούλες των μικρών παιδιών με τα παραδοσιακά του Γένους Κάλαντα, όταν εξαίφνης ως ζώσα πνοή ελπίδος ακούστηκαν στην αυλή των Πατριαρχείων φωνές, γέλια και δειλές δοκιμές για τα Κάλαντα τα οποία επρόκειτο να ψάλλουν τα Ρωμηόπουλα στον Πατριάρχη του Γένους, ο οποίος διακαώς τα ανέμενε ως οικοδεσπότης και Νοικοκύρης του Μεγάλου Καστρομονάστηρου στην αίθουσα του Θρόνου.

Εκεί στην κατάμεστη από παιδιά αίθουσα του Θρόνου, λίγες ώρες πριν από την εναλλαγή του έτους, συντελέσθηκε η μυσταγωγία της συνενώσεως των γενομένων, των όντων και των εσομένων στα πρόσωπα των μικρών παιδιών, των Ρωμηόπουλων, γιατί στα δικά τους πρόσωπα, που κατά την προσφυή ρήση του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου βλέπουμε την άλλη όψη του Παραδείσου, ανέτειλε η ελπίδα ότι η Ρωμηοσύνη δεν απέθανε, **«αλλά ανθεί και φέρει κι άλλο»**, διότι **«ζει Κύριος ο Θεός ημών»**, παρά τις περί του αντιθέτου **«προφητείες»** των ποικίλων εξ Ελλάδος και Μόσχας και αλλαχού πικρόχολων **«Κασσάνδρων»**, που πάντοτε ηχηρώς διαψεύδονται, αλλ' **«ου βούλονται συνιέναι»**. Εκεί κάτω από το άγρυπνο βλέμμα των αιιδίμων Πατριαρχών του παρελθόντος, όπως απεικονίζονται στα πορτραίτα της αίθουσας του Θρόνου και υπό το γλυκύ βλέμμα και τι γλυκύτερο μειδίαμα του νυν Πατριάρχου του Γένους, η νέα γενιά της Ρωμηοσύνης έψαλε τα Κάλαντα της Πρωτοχρονιάς και καθώς κατέληγε με την φράση: **«Σ' αυτό το σπίτι που 'ρθαμε πέτρα να μη ραγίσει και ο νοικοκύρης του σπιτιού χίλια χρόνια να ζήσει»**, όλα, μα όλα τα παιδιά με βαθεία συναίσθηση του νοήματος της κάθε λέξης της πρότασης αυτής, σταυροκοπήθηκαν με τον πιο όμορφο, ευλαβικό, συγκινητικό και κυρίως ανεπιτήδευτο τρόπο ώστε αναπόδραστα ροές δακρύων ήλθαν στα μάτια μας.

Ναι! **«Σ' αυτό το σπίτι που 'ρθαμε πέτρα να μη ραγίσει και ο νοικοκύρης του σπιτιού χίλια χρόνια να ζήσει»**, και σταματώ εδώ για να παντρέψω την ίδια βιωματική εμπειρία με τα γραφόμενα του λογίου και μουσσοστεφούς αιιδίμου Μητροπολίτου Πέργης Ευαγγέλου Γαλάνη (+2018), ο οποίος αναφερόμενος με την ενήδονη γραφή του σε μιά προ πολλών ετών παλαιότερη εμπειρία του κατά την επί της Πατριαρχείας Αθηναγόρου του Α', παραμονή της Πρωτοχρονιάς στο Φανάρι, γράφει στα **«Εκ Φαναρίου Γ'»**, όπου δημοσιεύεται κείμενό του, υπό τον τίτλο: **«Όπως Πάση τα Σκιώδη»**, τα κάτωθι μυσταγωγικά και συναρπαστικά της Πολίτικης Ρωμηοσύνης και της Φαναριώτικης Ιεροπρέπειας: **«Στην αρχή της Αλεξιάδας της, η πορφυρογέννητη βασίλισσα Άννα η Κομνηνή λέγει ότι «ο ρέων χρόνος τα μεν ουκ άξια μνήμης παρασύρει και καταποντοί. Τα δε άξια μνήμης εά διολισθαίνειν εις λήθης βυθούς». Σε ένα τέτοιο χρόνο έχει περισφύξει**

η μνήμη μου κάτι. Κάτι από την ανέορτη και «ακάλανδη» «καλή βραδυά» του '55 στο Πατριαρχείο. Είναι από το πατριαρχικό γραφείο του αοιδίμου Αθηναγόρα. Κρύβω και μία σχετική φωτογραφία.

Ήταν η πρώτη «καλή βραδυά» με νωπά τα αλησμόνητα «σκιώδη», που το τροπάριο της ημέρας κάθε χρόνο τα μνημονεύει. Κάθε χρόνο ζητεί «όπως παύση». Και κάθε χρόνο υπάρχουν. Αλλά πάντα τα αναφέρει η Εκκλησία μας. Και μάλιστα πανηγυρικά. Και καλά κάνει.

Είχε βραδυάσει, θυμούμαι, για καλά μετά τον Εσπερινό και το τυπικό κόψιμο της πίττας. Κι ένα παιδί, ένα ρωμηόπουλο φανερά πικραμένο και φτωχοντυμένο, μ' ένα κόκκινο κασκολάκι στο λαιμό, ζήτησε από τον Πατριάρχη «να του τα πει». Να του πει τα κάλαντα. Έβγαλε κι ένα τυμπανάκι -ένα νταβουλάκι- που κρατούσε. Έτοιμο να αλαλάξει, με χεράκια παγωμένα και με μάτια βουρκωμένα.

Ο Πατριάρχης το κύτταξε κάμποση ώρα ακίνητος. Προσεκτικά αλλά πρόσχαρα. Ύστερα άνοιξε τα χέρια του διάπλατα, όπως το συνήθιζε, και το αγκάλιασε. Χάθηκε το παιδί μέσα στην αγκαλιά του. Πήρε όμως θάρρος. Ξεμπλέχτηκε από τα ράσα του. Στήθηκε αντίκρυ του κι άρχισε «να του τα λέγει».

Μα το παιδί δεν είπε κάλανδα. Ούτε στροφές τραγουδιών για το καλό του καινούργιου χρόνου. Χτυπώντας και το νταβούλι του έψαλε το τροπάρι της ημέρας: «Μορφήν αναλλοιώτως ανθρωπίνην προσέλαβες...». Και ξανά και ξανά. Κι όταν έφθανε στην ικεσία «όπως παύση τα σκιώδη», τότε έκραξε. Κι αφού το επανέλαβε δυό-τρεις φορές, τότε σταμάτησε και του είπε :

Παππού, δεν φτάνει πια;

Κι ήταν σα να του έλεγε: Εσύ, ο Πατριάρχης, ο πρώτος μας, ο πλησιέστερα στο Θεό, ο πιο χρυσοντυμένος κι ο πιο μαυροφορεμένος της Ρωμηοσύνης, πες του να σταματήσει ό,τι δεν μας αφήνει να γιορτάσουμε. Ό,τι μας εμποδίζει να χαρούμε. Να παίξουμε μ' όλα τα χρώματα. Ν' ακούμε σε κάθε γλώσσα τον ύμνο της αγάπης. Ν' ανταλλάσσουμε μ' όλους τον ασπασμό της αδελφωσύνης.

Ο Πατριάρχης δάκρυσε. Κι ήταν σα ν' άκουε εκείνη την στιγμή ολόκληρη την Ρωμηοσύνη να του ψάλλει την ίδια στροφή: «όπως παύση τα σκιώδη». Τη Ρωμηοσύνη που αιώνες συνεχίζει να νιώθει τα σκιώδη, και αιώνες να ζητεί από το Θεό της ειρήνης «όπως παύση τα σκιώδη και περιέλη και το κάλυμμα των παθών ημών». Να σκεπάσει τις αδυναμίες μας, τις μικρότητές μας.

Ένας φωτογράφος έχει απαθανατίσει τη σκηνή αυτή με το παιδί κατάντικρυ στον Πατριάρχη να «του τα λέγει». Και τον Πατριάρχη, όρθιο, με σταυρωμένα τα χέρια, να το κατοπτεύει πικρά. Αλλά και μένα, τον κάτοχο αυτής της φωτογραφίας και Διάκο του τότε, ακουμπισμένο στην πόρτα του Πατριαρχικού Γραφείου, να παρακολουθώ αυτήν την εκ στόματος νηπίων ικεσία της Ρωμηοσύνης. «Όπως παύση τα σκιώδη».

Κάθε πρωτοχρονιά έρχεται στο νου μου αυτή η εικόνα. Με τον αντίλαλο του τυμπάνου και το μυριστικό της λόγου. Το συμβολισμό της, που είναι η έκφραση και το πάθος της ίδιας της Ρωμηοσύνης. Το παράπονό της. Που είναι και μέρος του τρόπου της βιοτής της. Κι ακόμη, το κρίσιμο προνόμιο να γεύεται βαθειά την υπαρξιακή της πίκρα και νάχει τη δύναμη να την παρέρχεται. Να αισθάνεται κατάβαθα τα σκιώδη και νάχει το

σθένος να ζυμώνει την πίττα της και να γεύεται τον δικό της ευλογημένο άρτο της ζωής. Και να προσεύχεται φανερά και μυστικά. Και αγόγγυχτα να ακολουθεί την παράδοση και τη μοίρα της. Όπως κάνει και ο Πατριάρχης της. Κινούμενος σ' όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου. Με την Ιεραρχία μαζί του. Με τη Ρωμηοσύνη πλάι του. Με την Ορθοδοξία μέσα του και κοντά του.

«Μαζί μας και σήμερα και πάντα ένα παιδί, ένα τύμπανο και τα μελίσματά τους. Σαν να λέμε, η Ρωμηοσύνη, ο καημός της και η προσδοκία της. Εμείς με το κερί και την προσευχή μας «εν χώρω τον Αχώρητον θεωρούντες». Και τον Παντοδύναμο επικαλούμενοι «ως βοηθόν και σκεπαστήν».

Όλα, ένα εφύμνιο στο χρόνιο πολιτικό τραγούδι της ζωής μας. Το θυμούμαι ζωντανά όταν προσδοκούμε και πάλι να «παύση τα σκιώδη».

Μόνον όποιος ζει Χριστούγεννα στην Πόλη, Πρωτοχρονιά ή Θεοφάνεια στην Πόλη, μπορεί να νιώσει πόσο «λελάτρευται εδώ το ιερόν» και πόσο «λελάξευται το σιωπηρόν», ώστε να γίνουν φωνή Μεγάλης Μάνας. Τραγούδι του Γένους.

Μόνο μιά ψυχή που κατακλίνεται στη σκιά των κάστρων της Επταλόφου μπορεί και παίζει την άλλη μέρα με τη χαρά της ανατολής της ημέρας. Με τη χαρά της ανατολής της του Θεού επιφανείας. Όπως και σήμερα «κατά το περίορθρον», όπως θα έλεγε και η Άννα Κομνηνή, είδαμε τα πάντα «θεαστικά». Σαν εμπνευσμένα από το Θεό. Σά λόγο του Λόγου, που εντέλλεται να παύση τα σκιώδη. Και να χαρούμε το εκ Φωτός Φως. Τον επιφανέντα Θεόν».